

LEA-PALKINTO: VOITTAJAN JULISTUS 21.11.2020, Q-TEATTERI

DIKTAATTORI:

Helka-Maria Kinnunen, Kajaanin kaupunginteatteri

LEA-VOITTAJA:

Saara Turunen: Medusan huone

Saara Turunen on mestari havainnoimaan ajassa ja arjessa tapahtuvia tyypillisyyksiä. Hän katsoo, kuuntelee, kokee, poimii ja kiteyttää. Syntyy esimerkiksi tällainen *Medusan huone*. Näytelmä itsessään, luettuna, on jo esitys, ei, vaan sarja esityksiä – lukijan mielikuvitusavaruuteen avautuva, loimuava, poksateleva ja kerrostuva täyteys. Kirjailija tarkentaa banaalin havainnon niin tarkaksi, että se irtoaa taustastaan ja muuttuu tutun ja tunnistetun kliseestä alati vaihtuvaksi, yllättäväksi näyksi.

Tyttö astuu näyttämölle. Ja tyttöys. Se kutsuu sinne ne, joille on tottunut ja oppinut antamaan kaiken tilan, myös sen tilan joka kuuluisi hänelle itselleen. Lukijan silmissä vilistävät ämpärit ja korkkarit ja kiinni tarttuvat vetoketjut ja peruukit, ja räikeys sanoissa ja teoissa. Näytelmää lukiessa iskee myötäelon aiheuttama liikutus, varoittamatta, pienen kahvilan kuvitteellisessa nurkassa, jonne lukija on asiakasta varjona seurannut.

Niin paljon naurua, myötähäpeää, hellyyttä kuin lukija saa kokea, voi herättää vain loistelas klovneria ja Saara Turusen *Medusan huone*, tuo kaksitoistasivuinen helmi, joka virittää nautittavaksi moninkertaisen, mielikuvituksellisen näyttämön. Älykkään omalakinen tapa ajatella esitystä ja esittäjää kutsuu lukijan irrottelemaan, riehakoimaan, piehtarimaan feminismiin painimatolla.

Saara Turusen näyttämösuhde uudistaa kotimaista näytelmäkirjallisuutta kirjoittamalla esiin tapahtumisen, ihmisten ja asioiden välisen nyt-hetken, niiden sekavuuden ja kyseenalaistumisen. Intertekstuaaliset viittaukset luovat oman taustakudelmansa, jonka loimilankoja voi seurata miltei silmäkantamattomiin. Taustalla soi Medusan kutsu ja Hélène Cixous'n kaiken nähnyt nauru.

Yksi *Medusan huoneen* henkilö, Tyttö, kysyy yleisöltä: "*Oletteko koskaan tulleet ajatelleeksi, miksi William Shakespearen teos Hamlet on klassikoppi kuin vaikkapa Charlotte Bronten Syrjästä katsojan tarina? Voisi kuvitella, että näin on päässyt käymään siksi, että Hamlet on vain parempi teos. Mutta asia ei ole aivan niin yksinkertainen. Ja mitä ylipääntään tarkoittaa paremmuus taiteen saralla?*"

Tänä vuonna Lea-palkinnon voittaja on tämä teos, *Medusan huone*. Se on teos, joka asettaa kaikkitietävän kirjailija-auktoriteetin syrjään ja vapauttaa kuuluville monet äänet, myös epäröivät, nolot ja sotkuiset, määritystään hakevat. Teos antaa luottavaisen ehdotuksen esityksen toimintaohjeiksi ja näin näyttämö on avoin kuville ja kuvaelmille – sekä esitysten tekijöille että niille, jotka lukevat tekstin.

Medusan huone luo näyttämökieltä sellaiselle, mikä on esitettävä, mutta jota on hankala esittää. *Medusan huone* lainaa nykyfeminismin kieltä, ja leikin kieltä, itsemäärittelyn kieltä. Näistä yhteensä syntyy uudenlainen avonaisuus kuvittelulle ja toiminnalle, vapaus luoda näyttämö ja sen kieli aina uudestaan. Samalla se osoittaa tunnistettavasti piirteisiin, jotka kertovat kulttuurin murrostilasta tämänpäiväisessä yhteiskunnassamme.